

SPIS RZECZY

OD AUTORÓW	V
WSTĘP	VII

Rozdział pierwszy

POLSKI RUCH ROBOTNICZY W PIERWSZYCH LATACH WOJNY I HITLEROWSKIEJ OKUPACJI

(wrzesień 1939 — czerwiec 1941)

1. Agresja hitlerowska w Europie	3
<i>Najazd Niemiec hitlerowskich na Polskę i jego skutki . . . . .</i>	3
<i>Dalszy rozwój hitlerowskiej agresji w Europie . . . . .</i>	11
2. Okupacja hitlerowska w Polsce	15
<i>Początki hitlerowskiej polityki okupacyjnej w Polsce . . . . .</i>	15
<i>Polityka hitlerowska w Polsce przed napaścią Niemiec na ZSRR . . . . .</i>	24
<i>Położenie narodu i jego postawa wobec najeźdźcy w początko- wym okresie okupacji . . . . .</i>	27
3. Obóz burżuazyjny w początkowym okresie wojny i okupacji kraju	33
<i>Rząd emigracyjny, jego program oraz działalność . . . . .</i>	33
<i>Walka ośrodków burżuazyjnych w kraju o kierownictwo nad antyhitlerowskim ruchem narodowowyzwoleńcym . . . . .</i>	38
<i>Rząd emigracyjny oraz krajowe ośrodki burżuazyjnego pod- ziemia po upadku Francji . . . . .</i>	42
<i>Ruch ludowy w pierwszych latach okupacji . . . . .</i>	49
4. Polski ruch robotniczy wobec hitlerowskiego najazdu i w pierwszym okresie okupacji	55

Udział komunistów i socjalistów polskich w antyhitlerowskiej wojnie narodu we wrześniu 1939 r.	55
Komuniści polscy w początkowym okresie wojny i konspiracji	62
Powrześnieowy kryzys w PPS i początki konspiracji socjalistów	70
Komuniści polscy wobec walki wyzwolenczej narodu	80
Komuniści polscy na terenach ZSRR	96

Rozdział drugi

O ODBUDOWĘ PARTII REWOLUCYJNEJ I PROGRAM NARODOWOWYZWOLEŃCZY

(czerwiec 1941 — styczeń 1942)

1. Wejście ZSRR do wojny z Niemcami hitlerowskimi — zwrotem w dziejach II wojny światowej	102
<i>Najazd Niemiec na ZSRR. Początek wojny narodowej Związku Radzieckiego</i>	102
<i>Powstanie antyhitlerowskiej koalicji w oparciu o sojusz ZSRR, Anglii i USA</i>	104
<i>Ostateczne ukształtowanie się narodowowyzwolenczego charakteru II wojny światowej oraz nowego etapu strategicznego w międzynarodowym ruchu robotniczym</i>	106
2. Nowe perspektywy walki wyzwolenczej narodu polskiego	112
<i>Postawa narodu polskiego wobec wojny radziecko-niemieckiej</i>	112
<i>Porozumienie polsko-radzieckie i utworzenie armii gen. Andersa w ZSRR</i>	115
<i>Podziemie burżuazyjne wobec walki wyzwolenczej narodu po napaści Niemiec na ZSRR</i>	119
3. Powstanie organizacji Polscy Socjaliści — jej program i próby zjednoczenia ruchu socjalistycznego	128
<i>Zjazd zjednoczeniowy organizacji i grup lewicy socjalistów</i>	128
<i>Pierwszy okres działalności Polskich Socjalistów</i>	131
4. Powstanie Polskiej Partii Robotniczej	134
<i>Komuniści w kraju po napaści Niemiec na Związek Radziecki</i>	134
<i>Walka komunistów polskich o słuszną koncepcję wyzwolenczą</i>	138
<i>Ruch komunistyczny w Polsce w przededniu powstania PPR</i>	146
<i>Grupa Inicjatywna i jej działalność</i>	151
<i>Utworzenie Polskiej Partii Robotniczej</i>	155

Rozdział trzeci

POLSKI RUCH ROBOTNICZY W OKRESIE WZMOŻONEGO TERRORU HITLEROWSKIEGO. PPR INICJATOREM I ORGANIZATOREM WALKI ZBROJNEJ PRZECIW NIEMIECKIEMU OKUPANTOWI

(styczeń 1942 — marzec 1943)

1. Nowe momenty w sytuacji międzynarodowej i wewnętrznej kraju 159
  - Wojenno-polityczna sytuacja w 1942 r. Znaczenie militarne i polityczne zwycięstwa Armii Radzieckiej w wielkiej bitwie nad Wołgą 159*
  - Masowy terror okupanta i polityka eksterminacji narodu polskiego 164*
  - Polityka i działalność rządu emigracyjnego oraz jego krajowych ekspozytur 170*
2. Założenia programowe i pierwszy okres działalności Polskiej Partii Robotniczej 179
  - Podstawowe założenia narodowowyzwoleńczego programu PPR 179*
  - Organizacyjny rozwój PPR w okresie styczeń 1942 — marzec 1943 . . . . . 192*
  - Działalność wydawnicza PPR w 1942 r. 206*
  - Działalność polityczna PPR w 1942 r. w kierunku zjednoczenia narodu polskiego do walki z okupantem hitlerowskim 210*
3. Powstanie Gwardii Ludowej i pierwszy okres jej walk z okupantem hitlerowskim 221
  - Peperowska koncepcja walki zbrojnej przeciw okupantowi 221*
  - Organizacyjny rozwój Gwardii Ludowej w pierwszym okresie jej istnienia 224*
  - Działania zbrojne Gwardii Ludowej w 1942 r. 232*
4. Pogłębienie się rozbitcia w ruchu socjalistycznym. Rozłam w organizacji Polskich Socjalistów 247
5. Roczny dorobek polityczno-organizacyjnej działalności Polskiej Partii Robotniczej 256
  - Uchwały Komitetu Centralnego PPR (styczeń 1943 r.) 256*
  - Rozmowy KC PPR z Delegaturą Rządu emigracyjnego 261*
  - „O co walczymy” — deklaracja programowa PPR z 1 marca 1943 r. 267*

Rozdział czwarty

POLSKI RUCH ROBOTNICZY W OKRESIE WALKI O NOWĄ KONCEPCJĘ USTROJOWĄ PRZYSZŁEJ POLSKI I UTWORZENIE LUDOWO-DEMOKRATYCZNEJ REPREZENTACJI NARODU

(marzec 1943 — styczeń 1944)

1. Zmiana w układzie sił na arenie działań wojennych. Ukształtowanie się nowej sytuacji politycznej w obozie aliantów 272
  - Rezultaty zwycięstw Armii Radzieckiej na froncie wschodnim. Przejście aliantów do generalnej ofensywy na wszystkich frontach . . . . .* 272
  - Wzrost antyhitlerowskiego narodowowyzwoleńczego ruchu oporu w Europie . . . . .* 276
  - Ukształtowanie się nowej sytuacji politycznej na arenie międzynarodowej. Konferencje w Moskwie i Teheranie . . . . .* 278

2. Sytuacja wewnętrzna kraju w 1943 r. Nowa fala terroru hitlerowskiego. Wzrost reakcyjnych tendencji w polityce ugrupowań obozu londyńskiego 282
  - Dalsze narastanie terroru hitlerowskiego w Polsce . . . . .* 282
  - Rozwój antyhitlerowskiego zbrojnego ruchu oporu w kraju . . . . .* 285
  - Bankructwo polityki zagranicznej polskiego rządu emigracyjnego . . . . .* 288
  - Polityka i działalność Delegatury Rządu emigracyjnego na kraj, Komendy Głównej AK oraz głównych stronnictw politycznych obozu londyńskiego . . . . .* 293

3. Organizacyjny rozwój PPR w 1943 r. 304
  - Działalność organizacyjna KC PPR . . . . .* 304
  - Stanowisko kierownictwa partii wobec rozwiązania Międzynarodówki Komunistycznej . . . . .* 306
  - Rozwój terenowych organizacji PPR . . . . .* 307
  - Działalność wydawnicza PPR w 1943 r. . . . .* 312
  - PPR organizatorem podziemnego ruchu zawodowego . . . . .* 314
  - Powstanie i działalność Związku Walki Młodych . . . . .* 318

4. Wkład Gwardii Ludowej w rozwój ogólnonarodowej walki zbrojnej z okupantem hitlerowskim 325
  - Walka PPR o pełną aktywizację mas ludowych Polski na gruncie walki zbrojnej z okupantem hitlerowskim . . . . .* 325

Działalność Dowództwa i Sztabu Głównego GL	329
Organizacyjny rozwój Gwardii Ludowej w terenie	331
Działalność zbrojna Gwardii Ludowej	340

5. Lewica socjalistyczna w Polsce w 1943 r. Powstanie i działalność Robotniczej Partii Polskich Socjalistów (RPPS) 350

<i>Przekształcenie organizacji Polskich Socjalistów w RPPS . . . . .</i>	350
<i>Polityka i działalność RPPS . . . . .</i>	353
<i>Ukształtowanie się jednolitej grupy opozycyjnej w RPPS . . . . .</i>	357

6. Polityka i działalność komunistów polskich w ZSRR. Powstanie Związku Patriotów Polskich. Udział I Dywizji im. Tadeusza Kościuszki w walkach Armii Radzieckiej na froncie wschodnim 359

<i>Komuniści polscy w ZSRR na przełomie 1942 i 1943 r. . . . .</i>	359
<i>Powstanie w ZSRR Związku Patriotów Polskich . . . . .</i>	361
<i>Utworzenie I. Dywizji im. T. Kościuszki. Bitwa pod Lenino . . . . .</i>	364
<i>ZPP organizatorem opieki nad ludnością polską w ZSRR . . . . .</i>	367

7. Nowy etap walki PPR o realizację koncepcji frontu narodowego w Polsce 369

<i>Kształtowanie się narodowowyzwoleńczego programu PPR. Deklaracja programowa partii z listopada 1943 r. . . . .</i>	369
<i>Zmiana linii taktycznej partii. Koncepcja PPR demokratycznego frontu narodowego w Polsce . . . . .</i>	376
<i>Walka PPR o pozyskanie mas dla rewolucyjnego programu reform społecznych w Polsce . . . . .</i>	378
<i>Założenia PPR odnośnie do nowej polityki zagranicznej przyszłej Polski . . . . .</i>	382
<i>Stanowisko PPR wobec ruchu socjalistycznego. Zagadnienie jednolitego frontu klasy robotniczej w Polsce . . . . .</i>	384
<i>Stanowisko PPR wobec ruchu ludowego. Sojusz robotniczo-chłopski podstawą działania demokratycznego frontu narodowego . . . . .</i>	389
<i>Wysiłki KC PPR zmierzające do utworzenia ludowodemokratycznej reprezentacji narodowej w Polsce . . . . .</i>	391

8. Powstanie Krajowej Rady Narodowej 396

**POLSKI RUCH ROBOTNICZY W OKRESIE DECYDUJĄCYCH WALK
O WYZWOLENIE KRAJU I WŁADZĘ LUDOWĄ**
(styczeń 1944 — styczeń 1945)

1. Międzynarodowa i wewnętrzna sytuacja kraju w przededniu wyzwolenia przez Armię Radziecką	401
<i>Rozwój wydarzeń militarnych i politycznych w Europie . . . . .</i>	401
<i>Polityka i działalność okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w 1944 r. . . . .</i>	404
<i>Dalszy wzrost radykalizacji społeczeństwa polskiego . . . . .</i>	409
2. Lewica socjalistyczna po powstaniu KRN	412
<i>Powstanie Centralnego Komitetu Ludowego — jego założenia programowe i polityka . . . . .</i>	412
<i>Wzrost sił jednolitifrontowych w RPPS. IV Zjazd RPPS i jego uchwały . . . . .</i>	416
3. Konsolidacja lewicy ludowej. Powstanie SL Wola Ludu	419
4. Działalność komunistów polskich na emigracji. Utworzenie I Armii Wojska Polskiego na terytorium ZSRR	420
<i>Powstanie i działalność Centralnego Biura Komunistów Polskich w ZSRR. Dalszy rozwój ZPP . . . . .</i>	420
<i>Rozbudowa polskich sił zbrojnych w ZSRR . . . . .</i>	423
<i>Konsolidacja polskich sił demokratycznych we Francji i Anglii . . . . .</i>	425
5. Główne kierunki polityki obozu londyńskiego. Podziemie burżuazyjne wobec utworzenia KRN	427
<i>Polityka rządu emigracyjnego w stosunku do ZSRR . . . . .</i>	427
<i>Bezpośrednie przygotowania obozu londyńskiego do objęcia władzy . . . . .</i>	433
<i>Walka reakcyjnego podziemia przeciwko PPR i całemu obozowi lewicy społecznej . . . . .</i>	437
6. Walka PPR o dalszą konsolidację sił demokratycznych na platformie KRN	441
<i>Podstawowe kierunki polityki Krajowej Rady Narodowej . . . . .</i>	441
<i>Dążenie PPR do rozszerzenia porozumienia stronnictw demokratycznych . . . . .</i>	452

Walka PPR o jedność klasy robotniczej i sojusz robotniczo-chłopski	457
Związek Walki Młodych, jego dalszy wzrost i działalność	462
PPR organizatorem rad narodowych i komitetów fabrycznych	464
Polityczno-organizacyjny wzrost PPR	474
7. Organizacja i działalność Armii Ludowej w okresie od stycznia do lipca 1944 r.	487
<i>Rola PPR w budowie AL i kształtowaniu jej oblicza ideowego</i>	487
<i>Organizacja AL i rozwój jej działań bojowych . . . . .</i>	490
<i>Powstanie Polskiego Sztabu Partyzanckiego. Współpraca AL z partyzantką radziecką . . . . .</i>	502
<i>Jednoczenie się w szeregach AL oddziałów wojskowych różnych organizacji politycznych . . . . .</i>	504
8. Utworzenie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. Dalszy rozwój walki narodu polskiego pod kierownictwem PPR na ziemiach okupowanych	507
<i>Letnia ofensywa Armii Radzieckiej i I Armii Wojska Polskiego. Wyzwolenie ziem polskich między Bugiem a Wisłą . . . . .</i>	507
<i>Sytuacja w kraju w przededniu wyzwolenia części ziem polskich. Utworzenie PKWN i jego program . . . . .</i>	509
<i>Powstanie warszawskie . . . . .</i>	517
<i>Działalność PPR i AL na terenach okupowanych w okresie od sierpnia 1944 do stycznia 1945 r. . . . .</i>	524
Zakończenie	539
Wykazy i skorowidze	541
Wykaz skrótów	543
Wykaz źródeł	546
Wykaz ilustracji	565
Skorowidz nazwisk i pseudonimów	571
Skorowidz nazw geograficznych	590